

DU-16080002040200

Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination

April – 2022

Financial Accounting for Managers
(Old Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલા છે.
(2) કુલ ચાર પ્રશ્નો છે.
(3) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે છે.

1 યશ કંપની લિમિટેડ નીચેની માહિતી પ્રદાન કરે છે : 20

- 50,000 એકમોનું વેચાણ
- યુનિટ દીઠ વેચાણ ભાવ રૂ. 20
- યુનિટ દીઠ બદલાતી (અસ્થિર) કિંમત રૂ. 15
- યુનિટ દીઠ સરેરાશ કિંમત રૂ. 17
- કુલ સ્થિર ખર્ચ રૂ. 3,00,000
- સરેરાશ સંગ્રહ સમયગાળો 40 દિવસ.

કંપની ગ્રાહક દ્વારા ક્રેડિટ ખરીદી કર્યા પછી 15 દિવસ પહેલાં ચુકવણી માટે 3% રોકડ છૂટ આપવાની વિચારણા કરી રહ્યા છે. એવી અપેક્ષા છે કે આ નીતિને કારણે વેચાણમાં 20%નો વધારો થશે. માની લો કે ધાલખાધ ઉપર અસર થશે નહીં. સંગ્રહનો સમયગાળો 20 દિવસમાં ઘટાડો થશે. એક અંદાજ મુજબ કંપની દ્વારા અપેક્ષિત રોકાણો પર વળતર 16% છે, કુલ વેચાણમાં 50% ડિસ્કાઉન્ટનું રહેશે. સૂચિત યોજનાનો અમલ થવો જોઈએ ? જો હા તો પછી કેમ ?

અથવા

1 નીચે આપેલી વિગતોમાંથી ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના ત્રણ મહિના માટે રોકડ બજેટ તૈયાર કરો : 20

મહિનાઓ	વેચાણ	ખરીદી	મજૂરી	અન્ય ખર્ચાઓ
ઓગસ્ટ	2,80,000	1,92,000	60,000	20,000
સપ્ટેમ્બર	3,00,000	1,80,000	60,000	24,000
ઓક્ટોમ્બર	3,20,000	1,92,000	72,000	24,000
નવેમ્બર	3,28,000	1,60,000	72,000	32,000
ડિસેમ્બર	3,56,000	2,00,000	80,000	32,000

DU-16080002040200]

1

[Contd...

વધારાની માહિતી :

1. નવેમ્બરમાં ચૂકવવાનો એડવાન્સ ટેક્સ રૂ. 20,000 અને ઓક્ટોબરમાં મશીનરીની ખરીદીના રૂ. 40,000.
2. દર મહિને રૂ. 1200 ભાડું ચૂકવવાનું છે.
3. રોકડ વેચાણ અને રોકડ ખરીદી એ કુલ વેચાણના / ખરીદીના 10% છે.
4. સમયગાળો : ક્રેડિટ વેચાણ 2 મહિના, ક્રેડિટ ખરીદી 1 મહિનો, મજૂરી 1/2 મહિનો, અને અન્ય ખર્ચ 1/2 મહિનો છે.
5. તા. 1-10-2021 ના રોજ રૂ. 80,000 રોકડ રકમનું શેષ.

2 તા. 31-03-2021ના રોજ દિયા લિમિટેડનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
શેરમૂડી :		કાયમી મિલકતો	19,960
5000 ઈક્વિટી શેર દરેક		ગૌણ કંપનીના શેરમાં રોકાણ	8,000
રૂ. 5 પૂર્ણ ભરપાઈ	25,000	સરકારી જામીનગીરી રોકાણ	7,000
700 પ્રેફરેન્સ શેર દરેક		ગૌણ કંપની પાસેથી	
રૂ. 50 પૂર્ણ ભરપાઈ	35,000	મળવાપાત્ર	40,000
શેર પ્રીમિયમ	5,610	સ્ટોક	19,200
નફા-નુકસાન ખાતું	26,200	દેવાદારો	60,000
ડિવિડન્ડ સમતોલ ભંડોળ	14,000	બેન્ક સિલક	2,000
5% ડિબેન્ચર	2,800	પ્રાથમિક ખર્ચાઓ	500
લેણદારો	38,200		
નહિ ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ	50		
બેન્ક ઓ.ડી.	1,000		
સૂચિત ડિવિડન્ડ	3,400		
દેવી હૂંડી	5,400		
	1,56,660		1,56,660

વધારાની માહિતી :

1. કાયમી મિલકતની પુનઃમૂલ્યાંકનની કિંમત રૂ. 36,350 નક્કી કરવામાં આવી.
2. ગૌણ કંપનીના શેરની બજાર કિંમત રૂ. 10,000.
3. સરકારી જામીનગીરીની બજાર કિંમત રૂ. 7,800.
4. કરવેરાની જોગવાઈ પહેલાનો ચાલુ વરસનો નફો રૂ. 30,000.
5. નાશ પામેલ આખરનો સ્ટોક કિંમત રૂ. 100.
6. પુનઃ સ્થાપના કિંમતના આધારે કાયમી મિલકતો પર વધારાનો ઘસારો રૂ. 1,140 માંડી વાળવાનો છે.
7. ગયા વર્ષના નફાના રૂ. 500 ચાલુ વર્ષના નફામાં સમાયેલ છે.
8. ચાલુ વર્ષના નફા-નુકસાન ખાતે ઉધારેલ યંત્ર વેચાણની ખોટ રૂ. 50 છે.

તમારે ગણતરી કરવી જરૂરી છે :

1. શેરહોલ્ડર પાછળ મૂડી વળતરનો દર
2. ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
3. કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.

અથવા

2 જેનીષા કંપની લિમિટેડ એક માનક ઉત્પાદનનું ઉત્પાદન કરે છે. એકમદીઠ ખર્ચ 20 નીચે મુજબ છે :

- પ્રત્યક્ષ માલસામાન રૂ. 20 એકમદીઠ
- પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ. 10 એકમદીઠ
- અસ્થિર કારખાનાના ખર્ચા રૂ. 6 એકમદીઠ
- કુલ સ્થિર ખર્ચ રૂ. 6,00,000 અને ઉત્પાદન 40,000 એકમોનું હતું. વેચાણ પર નફાની ગણતરી 25% થાય છે.

તા. 31-03-2021 ના રોજનું જેનીષા કંપની લિ.નું પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
શેરમૂડી	14,00,000	જમીન	9,00,000
શેર પ્રીમિયમ	2,00,000	યંત્ર	5,00,000
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	5,30,000	બિલ્ડિંગ	8,00,000
કામદાર નફો ભાગ		ગૌણ કંપનીના ઈક્વિટી શેર	1,60,000
ભંડોળ	3,00,000	AB કંપનીના ઈક્વિટી શેર	1,80,000
10% રિબેન્ચર	4,00,000	દેવાદારો	8,00,000
લેણદારો	1,76,000	બેન્ક બેલેન્સ	2,40,000
કામદાર વળતર ફંડ	5,94,000	સ્ટોક	3,84,000
દેવી હૂંડી	3,00,000	બાયધરી કમિશન	36,000
પ્લાન્ટ પર ઘસારા ફંડ	1,00,000		
	40,00,000		40,00,000

ઉપરની માહિતી પરથી ગણતરી કરો :

1. કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
2. ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
3. સરેરાશ મૂડી પર વળતરનો દર.

- 3 એક રમકડા ઉત્પાદક ઉત્પાદન અને વેચાણ કરીને રૂ. 30 વેચાણના ભાવે 15
ટૂંકડાઓ (પીસ) દીઠ સરેરાશ રૂ. 6 નો ચોખ્ખો નફો મેળવે છે. 60,000 સંભવિત
ક્ષમતાના 60% ટૂંકડાઓ. તેના વેચાણના ખર્ચની રચના નીચે મુજબ છે :

- પ્રત્યક્ષ માલસામાન રૂ. 8 એકમદીઠ
  - પ્રત્યક્ષ મજૂરી રૂ. 2 એકમદીઠ
  - કારખાનાના ખર્ચા રૂ. 12 એકમદીઠ (50% સ્થિર)
  - વહીવટી અને વેચાણના ખર્ચા રૂ. 2 એકમદીઠ (25% અસ્થિર)
- ચાલુ વર્ષ દરમિયાન, તે સમાન રમકડા ઉત્પન્ન કરવાનો ઈરાદો ધરાવે છે

પરંતુ અપેક્ષા રાખે છે કે :

- a) સ્થિર શુલ્ક 10% વધશે.
- b) સીધા મજૂરીના દરોમાં 20%નો વધારો થશે.
- c) સીધી સામગ્રીના દરોમાં 5%નો વધારો થશે.
- d) વેચવાના ભાવમાં વધારો કરી શકાતો નથી.

આ સંજોગોમાં, તે આ ક્ષમતાના 20% વધુ ઉપયોગ માટે ઓર્ડર મેળવે છે.
એકંદરે રૂ. 4,01,000ના કુલ નફા પર ઉત્પાદકને સુનિશ્ચિત કરવા માટે તમે કયા
ન્યૂનતમ ભાવની ભલામણ કરશો ?

અથવા

- 3 નિષ્ઠા લિ.ના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મળે છે : 15

વિગત	A	B
વેચાણના એકમો (એક એકમની વેચાણ કિંમત રૂ. 150)	2,00,000	2,00,000
સ્થિર ખર્ચા	રૂ. 72,00,000	રૂ. 30,00,000
અંદાજિત વાર્ષિક નફો	રૂ. 48,00,000	રૂ. 30,00,000

તમે ગણતરી કરો :

1. નફા જથ્થા ગુણોત્તર
2. સમતૂટ બિંદુ
3. સલામતિનો માર્જિન
4. વેચાણ એકમોનું સ્તર કે જ્યાં ઉત્પાદન "A" અને "B" બંને એકસરખું નફો
મેળવશે, પછી કેટલા એકમ ઉત્પાદન "A" અને "B" વેચાય છે ?

- 4 નોંધ લખો : 15

- A. ભારતના કોમ્પ્ટ્રોલર અને ઓડિટર જનરલની ફરજો
- B. મેનેજમેન્ટ કંટ્રોલ સ્ટ્રેટેજીનું કાર્યક્ષેત્ર.

અથવા

- 4 સરકારી હિસાબી પ્રણાલીઓ સમજાવો. તેનું મહત્ત્વ સવિસ્તર સમજાવો. 15

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Marks have been shown on the right side of question.
- (2) There are total four questions.
- (3) Necessary calculation is a part of your answer.

1 Yash Company Ltd. provides the following information: **20**

- Sales 50,000 Units
- Selling Price per Unit Rs. 20
- Variable Cost per Unit Rs. 15
- Average Cost per Unit Rs. 17
- Total Fixed Cost Rs. 3,00,000
- Average Collection Period 40 Days

The company is contemplating to allow 3% cash discount for payment prior to 15th days after a credit purchase by a customer. It is expected that due to this policy the sales would be increase by 20%. Assume that bad debts will not be affected. The collection period will be decline to 20 days. The return on investments expected by the company is 16% according to an estimate 50% of total sales would be on discount. Should the proposed plan be implemented? If yes then why?

OR

1 From the details given below prepare Cash budget for **20**
three months from October to December :

<i>Months</i>	<i>Sales</i>	<i>Purchases</i>	<i>Labour</i>	<i>Other expenses</i>
August	2,80,000	1,92,000	60,000	20,000
September	3,00,000	1,80,000	60,000	24,000
October	3,20,000	1,92,000	72,000	24,000
November	3,28,000	1,60,000	72,000	32,000
December	3,56,000	2,00,000	80,000	32,000

Additional Information :

1. Advance Tax Rs. 20,000 to be paid in November and purchase of machinery Rs. 40,000 in October.
2. Rent of Rs. 1200 to be paid in every month.
3. Cash sales and cash purchase are 10% of total sales / purchases.
4. Time periods: credit sales 2 months, credit purchase 1 month, labour 1/2 month, and other expenses 1/2 month.
5. Balance of cash on 1-10-2021 Rs. 80,000.

2 The Balance Sheet of Diya Ltd. as on 31-03-2021 is as under :

20

<i>Liabilities</i>	<i>Rs.</i>	<i>Assets</i>	<i>Rs.</i>
Share capital :		Fixed Assets	19,960
5000 Equity shares of Rs. 5 each fully paid up	25,000	Investment in shares of subsidiary company	8,000
700 Pref. shares of Rs. 50 each fully paid up	35,000	Investment in Government security	7,000
Share premium	5,610	Receivable from subsidiary company	40,000
Profit & Loss A/c	26,200	Stock	19,200
Dividend Equalization Fund	14,000	Sundry Debtors	60,000
5% Debentures	2,800	Bank Balance	2,000
Sundry Creditor	38,200	Preliminary Expenses	500
Unpaid Dividend	50		
Bank O.D.	1,000		
Proposed Dividend	3,400		
Bills Payable	5,400		
	1,56,660		1,56,660

Additional Information :

1. Reassessment value of fixed assets is decided Rs. 36,350.
2. Market value of shares of subsidiary company is Rs. 10,000.
3. While investment in government security is valued at Rs. 7,800.
4. Profit of the year before provision of taxation is Rs. 30,000.
5. Value of obsolete stock is Rs. 100.
6. Additional depreciation of Rs. 1,140 on fixed assets is to be debited, due to replacement value.
7. Last year profit Rs.' 500 is included in current year profit.
8. Loss on sale of machinery Rs. 50 debited in Profit and loss account of current year.

You are required to calculate :

1. ROR on Shareholders' Fund
2. ROR on Net capital employed
3. ROR on Total capital employed.

OR

2 Jenisha Company Ltd. produces a standard product. 20
Per unit cost is as under :

- Direct Material Rs. 20 per Unit
- Direct Labour Rs. 10 per Unit
- Variable Factory Overhead Rs. 6 per Unit
- Total Fixed Cost Rs. 6,00,000 and the production was 40,000 units. The profit is calculated 25% on sales. The Balance Sheet of Jenisha Company Ltd. as on 31-03-2021.

<i>Liabilities</i>	<i>Rs.</i>	<i>Assets</i>	<i>Rs.</i>
Share capital	14,00,000	Land	9,00,000
Share Premium	2,00,000	Plant	5,00,000
Provident Fund	5,30,000	Building	8,00,000
Workers' Profit sharing Fund	3,00,000	Equity shares of subsidiary company	1,60,000
10% Debentures	4,00,000	Equity shares of AB Company	1,80,000
Creditors	1,76,000	Sundry Debtors	8,00,000
Workers' Compensation Fund	5,94,000	Bank Balance	2,40,000
Bills Payable	3,00,000	Stock	3,84,000
Depreciation Fund on Plant	1,00,000	Underwriting Commission	36,000
	40,00,000		40,00,000

Based on above information calculate :

1. ROR on Total capital employed.
2. ROR on Net capital employed.
3. ROR on Average capital employed.

3 A toy manufacturer earns an average net profit of 15
Rs. 6 per piece at a selling price of Rs. 30 by producing and selling :

60,000 pieces at 60% of the potential capacity.

The Composition of its cost of sales is as follows :

- Direct Material Rs. 8 per Unit
- Direct wages Rs. 2 per Unit
- Works Overhead Rs. 12 per Unit (50% Fixed)
- Administration & Selling Overhead Rs. 2 per Unit (25% Variable)

During the current year, he intends to produce the same number of toy but anticipates that :

- a) Fixed charges will go up by 10%.
- b) Rates of direct labour will increase by 20%.
- c) Rates of direct material will increase by 5%.
- d) Selling price cannot be increased.

Under these circumstances, he obtains an order for a further 20% of this capacity utilization.

What minimum price will you recommend for accepting the order to ensure the manufacturer on overall profit Rs. 4,01,000 ?

OR

3 Following data relating to Nishtha Ltd. : 15

<i>Particulars</i>	<i>A</i>	<i>B</i>
Selling Units (Selling Price Rs. 150 per unit)	2,00,000	2,00,000
Fixed Overhead	Rs. 72,00,000	Rs. 30,00,000
Estimated Profit per annum	Rs. 48,00,000	Rs. 30,00,000

You are required to calculate :

1. Profit Volume Ratio
2. Break Even Point/Angle of incidence
3. Margin of Safety.
4. The level of sales units at which both the product "A" and "B" will earn the same profit, then how many units are sold of product "A" and "B" ?

4 Write notes on : 15

- A. Duties of Comptroller and Auditor General of India.
- B. Scope of Management Control Strategy.

OR

4 Explain the Government accounting system. Discuss its importance in detail. 15